

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Regularly focus in group contexts

Faddegon, K.J.

Citation

Faddegon, K. J. (2009, January 20). *Regularly focus in group contexts*. Kurt Lewin Institute Dissertation Series. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/13410>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/13410>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Nederlandstalige Samenvatting (Dutch Summary)

Toen de internetzeepbel eind twintigste eeuw knapte werd duidelijk dat een grote groep mensen collectief een kijk op de wereld had gecultiveerd die uitblonk in optimisme en weinig oog had voor de mogelijk negatieve gevolgen van hun gedrag. Blijkbaar waren de spectaculaire resultaten van de ICT-revolutie, weerspiegeld in een collectief geloof in het succes van bedrijven die zich hiermee bezighielden, voor veel mensen overtuigend bewijs dat het ze in de toekomst alleen maar beter kon afgaan. Door dit collectieve vertrouwen wilden beleggers steeds meer betalen voor de aandelen, waarmee ze elkaar alleen maar verder versterkten in hun overtuiging. Toen het allemaal fout ging en de zeepbel uiteenspatte, bleek pas hoe onterecht de veronderstelling was geweest dat met deze aandelen alleen geld te verdienen was en geen geld te verliezen. In het huidige proefschrift heb ik onderzoek verricht naar een zelfregulatie theorie die over dit soort verschillen in perceptie van de wereld gaat. Met mijn onderzoek in groepen kan onder andere verklaard worden hoe mensen collectief deze percepties kunnen gaan delen.

Dit proefschrift gaat over de invloed van groepsprocessen op de regulatieve focus van de groepsleden. Regulatieve focus theorie (o.a. Higgins, 1997) onderscheidt *individuen* op grond van hun focus. Iemand met een promotiefocus is vooral gericht op het verwezenlijken van haar idealen en ambities en ervaart plezier en pijn vooral bij de aan- of afwezigheid van iets positiefs. Iemand met een preventiefocus, daarentegen, laat zich eerder leiden door haar verplichtingen en verantwoordelijkheden en waardeert uitkomsten in het leven eerder in termen van de aan- of afwezigheid van iets negatiefs. Dit heeft ook gevolgen voor de manier waarop iemand iets prefereert aan te pakken en op de emoties die ze bij het behalen van een uitkomst ervaart: een individu met een promotiefocus houdt van een gretige, creatieve aanpak en ervaart eerder blijdschap en verdriet als een doel respectievelijk wel of niet behaald wordt, terwijl iemand met een preventiefocus liever voorzichtig en accuraat te werk gaat en het wel of niet behalen van een doel vooral ervaart in termen van respectievelijk opluchting en onrust. Iemands regulatieve focus blijkt zowel af te hangen van persoonlijkheid (die je met een vragenlijst kunt vaststellen), als van de situatie waarin iemand verkeert. Zo zal een bedreigende situatie eerder

tot een preventiefocus leiden en een situatie van overvloed een promotiefocus inluiden. Zoals uit dit proefschrift blijkt, kan ook de groepssituatie iemands regulatieve focus beïnvloeden. In dit proefschrift heb ik onderzocht hoe regulatieve focus onderdeel van de van de groepsidentiteit kan worden waaruit groepsleden hun eigen focus deduceren (Hoofdstuk 2), hoe de regulatieve focus van de groepsleden inductief uit de groepssituatie kan ontspruiten (Hoofdstuk 3) en hoe teams functioneren waarin zowel mensen met een promotiefocus als met een preventiefocus vertegenwoordigd zijn (Hoofdstuk 4).

In Hoofdstuk 2 werd regulatieve focus onderzocht als onderdeel van de groepsidentiteit. Uit onderzoek naar sociale identiteit is bekend dat de identiteit van een groep invloed heeft op de gedragingen van individuele groepsleden, vooral wanneer zij zich met de groep identificeerden. Ik heb met twee studies onderzocht of dit ook voor regulatieve focus als groepsidentiteit het geval is (ook “collectieve regulatieve focus” genoemd). Om collectieve regulatieve focus vorm te geven, kregen deelnemers aan het onderzoek motto’s te zien die zogenaamd door leden van hun groep (waar ze willekeurig in werden geplaatst) als favoriet waren bestempeld (bijvoorbeeld: “Waar een wil is, is een weg” als promotiemotto en “Voorkomen is beter dan genezen” als preventiemotto). Inderdaad bleek uit het gedrag van de groepsleden dat ze beïnvloed werden door de collectieve focus van hun groep: bij een collectieve promotiefocus vertoonden deelnemers gretig en risicovol gedrag; was de identiteit preventiegericht dan resulteerde dit in relatief voorzichtiger meer risicomijdend gedrag. Zoals verwacht op grond van sociale identiteit theorie bleek dit effect markanter voor deelnemers die zich sterker identificeerden met hun groep.

Nu duidelijk was dat een aanwezige voorkeur voor promotie of preventie van de groep de regulatieve focus van de groepsleden kan beïnvloeden, wilde ik weten of de voorkeur voor promotie of preventie ook uit het groepsproces kan ontstaan. Om dit uit te zoeken werden twee experimenten verricht waarbij deelnemers werkten in een team waarbij ofwel het *beste* ofwel het *slechtste* groepslid de teamprestatie bepaalt (zoals dat bij respectievelijk een quiz zoals Tien voor Taal en een ploegentijdrit van de Tour de France het geval is). Ik verwachtte dat wanneer het beste groepslid de prestatie bepaalt (dit wordt een “disjunctieve groepstaak” genoemd) en

dientengevolge groepsleden zich in positieve zin kunnen profileren, ze geneigd zullen zijn een promotiefocus aan te nemen. Omgekeerd, verwachtte ik dat wanneer het slechtste groepslid de prestatie bepaalt (ook wel een “conjunctieve groepstaak”), groepsleden zullen willen voorkomen negatief op te vallen, hetgeen preventiefocus teweeg zou moeten brengen. In het eerste experiment werkten deelnemers aan een anagramtaak en in het tweede experiment aan een bouwtaak waarbij gebruik gemaakt werd van de houten blokken van Jenga®. Beide experimenten bevestigden onze hypotheses: disjunctieve groepsleden gedroegen zich ambitieuzer en ervoeren meer promotie specifieke emoties dan conjunctieve groepsleden.

De eerste twee onderzoekslijnen hebben dus laten zien dat groepsprocessen op twee manieren de regulatieve focus van een groepslid kunnen beïnvloeden: afgeleid uit de collectieve focus van de groep en geïnduceerd uit het groepsproces. Maar hoe functioneren groepen eigenlijk waarin zowel mensen met een promotiefocus als met een preventiefocus vertegenwoordigd zijn? Dit is het onderwerp van hoofdstuk 4. In het eerste experiment werkten deelnemers in tweetallen aan een brainstormtaak waarin zij ideeën moesten genereren voor de vraag “hoe kan het welzijn van Nederland verbeterd worden”. De tweetallen waren samengesteld uit of twee personen met dezelfde regulatieve focus (promotie of preventie), of uit twee personen met een verschillende regulatieve focus. In lijn met het idee dat een promotiefocus met meer ambitie en gretigheid gepaard gaat, genereerden tweetallen waarvan beide personen promotie gefocust waren de meeste ideeën, gevolgd door de tweetallen waarvan één van de duoleden een promotiefocus had. Dit eerste experiment liet zien dat de samenstelling van de groep *in een experimentele situatie* invloed kan hebben op het teamresultaat. Voor de tweede studie was ik benieuwd naar de invloed van de regulatieve focus van de groepsleden van *bestaande teams*. Om dit te onderzoeken heb ik voor het tweede experiment regulatieve focus vragenlijsten afgenomen bij hockeyteams uit de Rabobank Hoofdklasse. Met deze vragenlijst kon regulatieve focus van de spelers en de coach vastgesteld worden. Om de teamprestaties vast te stellen heb ik gebruik gemaakt van de competitieresultaten (aantal punten die teams hadden vergaard aan het eind van het seizoen). Uit dit onderzoek kwamen verschillende interessante resultaten naar voren. Zo bleken teams waarin

zowel mensen met een hoge preventiefocus als een lage preventiefocus vertegenwoordigd zijn beter te presteren dan teams met minder variatie in preventiefocus van de spelers. Tegelijkertijd beoordeelde de coach spelers met een hoge preventiefocus als meer teamgericht en mensen met een lage preventiefocus als meer gericht op individualistische acties. Samen kan dit er op duiden dat het voor een goede teamprestatie belangrijk is om spelers te hebben die sterk in de teamdiscipline blijven spelen, maar ook spelers die zich minder van de teamnorm aantrekken en af en toe een risico nemen.

Met dit proefschrift is een stap gezet in het beter begrijpen hoe groepsprocessen kunnen inwerken op de zelfregulatie van groepsleden en hoe omgekeerd de hieruit voortvloeiende gedragingen en strategieën weer de uitkomsten van het team kunnen beïnvloeden. Voor regulatieve focus theorie heeft het onderzoek aangetoond dat ook groepsprocessen een invloed kunnen uitoefenen op iemands regulatieve focus. Praktisch heeft het proefschrift waarde, daar waar het van belang is om groepsleden bijvoorbeeld creatiever of juist meer accuraat te laten werken of meer of minder risicomijdend. Een implicatie van regulatieve focus theorie is namelijk dat mensen niet alleen kwantitatief in motivatie kunnen verschillen, maar ook kwalitatief, dat wil zeggen in de *richting* van hun motivatie. Toegenomen motivatie heeft bijvoorbeeld minder zin als iemand die een creatief probleem moet oplossen een werkwijze hanteert die vooral op het vermijden van fouten en accuratesse gericht is. In dat geval kan het nuttiger zijn om de aard van de motivatie te veranderen naar een promotiefocus dan om iemand aan te sporen extra haar best te doen. Ook is het mogelijk om met dit proefschrift fenomenen zoals het knappen van de internetzeepbel beter te begrijpen: beleggers staken elkaar aan met hun enthousiasme voor de toekomst, waardoor men collectief in een promotiefocus raakte waarbij uitkomsten vooral werden gewaardeerd in de mate waarin ze iets opbrachten, in plaats van de risico's op verlies die ze konden behelzen. Op basis van dit proefschrift zou je bovendien kunnen verwachten dat deze adoptie het sterkst was bij die mensen die zich het krachtigst met de ICT-beweging identificeerden.